

БИЛГЕЛӘМӘСЕ
ТАТАРТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОСТИТУЦИЯ СУДЫ

«“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрәдәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2016 елның 19 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрәдәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаят белән мөрәжәгать итте. Дәгъвалана торган норма белән «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрәдәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы 1 пунктының бишенче

абзацына үзгәреш кертелгән, аның нигезендә хезмәт ветераннарына чыбыклы телефон элемтәсе чөлтәренәң абонентка даими файдалануга бирелгән абонент линиясе өчен түләү чыгымнарының 50 проценты күләмендә субсидия бирелә.

Шикаяттан һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчәрмәләреннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүче — хезмәт ветераны һәм әлеге субсидияне алучы. Ул билгеләгәнчә, элегрәк әлеге субсидия телефон өчен абонент түләве чыгымнарына бирелгән, ләкин дөгъвалана торган закон нигезләмәсе кабул ителгәч, хезмәт ветераннарына социаль ярдәм күләме шактый кимегән, чөнки субсидия чыбыклы телефон элемтәсе чөлтәренәң абонент линиясе өчен түләү чыгымнарына гына бирелә.

Гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шулай ук күрсәткәнчә, дөгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Законы 2015 елның 8 декабрәндә рәсми басылып чыккан һәм 2016 елның 1 гыйнварында үз көченә кәргән. Аның фикеренчә, дөгъвалана торган норматив хокукый актта гражданның кәртелә торган үзгәрешләргә ияләшү мөмкинлеген бирә торган күчеш чорын билгеләгән нигезләмәләренәң булмавы Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәжәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кәртү хакында» 2015 елның 5 декабрәндәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенчә абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенәң 13, 28 (беренчә өләш), 54 (беренчә өләш) һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Элемтә өлкәсендәге эшчәнлекнең хокукый нигезләре, дәүләт хакимияте органнарының элемтә өлкәсендәге вәкаләтләре, шулай ук күрсәтелгән эшчәнлектә катнашучы яки элемтә хезмәтләреннән файдаланучы затларның хокуклары һәм бурычлары «Элемтә турында» 2003 елның 7

июлендәге 126-ФЗ номерлы Федераль закон белән регламентлаштырылган. Әлеге Федераль законның 47 статьясы нигезендә элемтә хезмәтләрен кулланучыларның аерым категорияләре өчен Россия Федерациясе субъектларының законнары белән элемтә хезмәтләрен күрсәтү чираты, алар өчен түләү тәртибе һәм күләме өлешендә ташламалар билгеләнергә мөмкин (1 пункт); әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән элемтә хезмәтләрен кулланучылар аларга күрсәтелгән элемтә хезмәтләре өчен түләүне тулы күләмдә кертергә тиеш, аннан соң аларның чыгымнары тиешле дәрәжәдәге бюджет акчалары хисабына компенсацияләнәчәк (2 пункт).

Татарстан Республикасында халыкның социаль ярдәм чаралары күрсәтелә торган аерым категорияләре «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрдәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда (2015 елның 5 декабрдәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) билгеләнгән. Әлеге Татарстан Республикасы Законының 5 статьясында каралганча, «Иминият пенсияләре турында», «Россия Федерациясендә хезмәт пенсияләре турында» һәм «Россия Федерациясендә дәүләт пенсия тәэминаты турында» федераль законнар нигезендә пенсия билгеләнгән, мөрәҗәгать иткән көнгә уртача айлык кереме күләме 20 000 сумнан артмаган хезмәт ветераннарына шул исәптән чыбыклы телефон элемтәсе челтәренең абонентка даими файдалануга бирелгән абонент линиясе өчен түләү чыгымнарының 50 проценты күләмендә субсидия бирелә.

Карала торган субсидия гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм чарасы булып тора, аны билгеләү Татарстан Республикасының бурычы түгел, ә хокукы булып тора. Әлеге түләүне бирү шартлары һәм күләме, бу түләүләргә тәэмин итү буенча Татарстан Республикасы бюджетының реаль мөмкинлекләрен исәпкә алып, республика закон чыгаручысы тарафыннан билгеләнә, бу исә «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрдәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3

статьясындагы 1 пункты эчтәлегеннән килеп чыга, аның буенча халыкка социаль ярдәм күрсәтүнең әлеге Законда билгеләнгән чараларын гамәлгә ашыру чыгымнары тапшырылган финанс чаралары күләмнәрендә Татарстан Республикасы бюджеты һәм жирле бюджетлар акчалары исәбеннән башкарыла.

Россия Федерациясе Конституция Суды берничә тапкыр билгеләп үткәнчә, Россия Федерациясе Конституциясе, социаль тәэминатны да керттеп, социаль яклауны Россия Федерациясе һәм аның субъектларының уртак карамагына керттеп (72 статья, 1 өлешнең «ж» пункты), гражданның теге яки бу категорияләренә бирелә торган мондый яклауның конкрет ысулларын һәм күләмнәрен билгеләми. Әлеге мәсьәләләргә хәл итү закон чыгаручының аерым хокукы булып тора, ул Россия Федерациясе Конституциясендә беркетелгән хокукларны гамәлгә ашыру гарантияләрен билгеләгәндә социаль яклау чараларын, аларны дифференциацияләү критерийларын, күрсәтелү шартларын һәм тәртибен регламентацияләүне сайлап алганда житезлек дәрәжәдә ирекле эш итә; ул шулай ук аларның күрсәтелү формаларын (ысулларын) сайлап алырга һәм үзгәртәргә хокуклы (2009 елның 10 ноябрәндәге 17-П номерлы Карар; 2010 елның 9 ноябрәндәге 1439-О-О номерлы Билгеләмә).

Баян ителгәннәргә исәпкә алып, дөгъвалана торган хокукый жайга салу Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан үзенең дискрецион вәкаләтләргә кысаларында кабул ителгән, гражданның билгеле категорияләргә социаль яклау гарантияләргә гамәлгә ашыру буенча дәүләтнең конституциячел бурычын әлеге социаль-икътисади үсеш этабында республиканың финанс һәм башка чараларын һәм мөмкинлекләргә исәпкә алып тәэмин итү кирәклегенә бәйлә, үзәннән-үзе гражданның конституциячел хокукларын боза торган итеп карала алмый һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйлә рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы

беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәжәгать итүченең шикаяте карала алмый. Хезмәт ветераннарына бирелә торган субсидия күләмен үзгәртү турындагы ул куйган мәсьәләне хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тотса, бу исә закон чыгаручы компетенциясенә керә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә карамай.

Гражданик Р.Я. Гыйззәтуллинаның карала торган Татарстан Республикасы Законының үз көченә керү тәртибе турындагы дәлилләренә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: «Кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе турында» 2002 елның 31 октябрәндәге 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы нигезендә кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару көне булып шул исәптән аларның тулы текстын «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) беренче тапкыр урнаштыру (бастырып чыгару) санала. Китерелгән Татарстан Республикасы Законының 6 статьясы буенча кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн узгач үз көченә керәләр, әгәр актларның үзләрендә аларның бүтән, соңрак, үз көченә керү вакыты билгеләнгән булмаса.

Мөрәжәгать итүче тарафыннан дөгъва белдерелә торган норматив хокукый акт күрсәтелгән рәсми порталда 2015 елның 8 декабрәндә рәсми басылып чыккан, шул ук вакытта анда аның соңрак үз көченә керү вакыты итеп, атап әйткәндә, 2016 елның 1 гыйнвары билгеләнгән, бу исә гамәлдәге законнарның таләпләренә туры килә, кеше һәм гражданның конституциячел

хокукларын бозмый, чикләми һәм киметми һәм, димәк, бу өлештә дә аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк.

Баян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенә 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенә 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенә конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә ул карала алмый, ә мөрәжәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Я. Гыйззәтуллинага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәргә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 15-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**